

30.9.2003

OIKEUSMINISTERIÖ

30.09.2003

od 38, 41, 2002

04030:00/2002

davo

Oikeusministeriö**Viite** Oikeusministeriön lausuntopyyntö 16.7.2003 OM 38/41/2002**Asia** Lausunto työryhmämietinnöstä "Oikeudenkäynnin julkisuus hallintolainkäytössä"**YLEISTÄ**

Asioiden käsittely vakuutusosoikeudessa on hallintolainkäyttöä ja monessa suhteessa samankaltaista kuin asioiden käsittely hallintotuomioistuimissa. Oikeusministeriön asettamassa työryhmässä - toisin kuin oikeudenkäynnin julkisuustoimikunnassa - on ollut mukana myös vakuutusosoikeuden edustaja ja työryhmän mietinnössä on otettu huomioon vakuutusosoikeuden oikeudenkäytön julkisuuteen vaikuttavia erityispiirteitä.

Vakuutusosoikeus toivoo, että jatkovalmistelussakin huolehditaan siitä, että vakuutusosoikeuden toimintaan liittyvät erityispiirteet sekä vakuutusosoikeuden näkemykset tulevat riittävästi huomioon otetuiksi.

TYÖRYHMÄN TYÖN YLEISET LÄHTÖKOHDAT**Oikeudenkäynnin julkisuuteen vaikuttavista perus- ja ihmisoikeuksista erityisesti vakuutusosoikeuden kannalta**

Kuten mietinnössä on todettu, oikeudenkäynnin julkisuuteen kytkeytyy kaksi perusoikeutta. Nämä ovat perustuslaissa säädetty viranomaisten asiakirjojen julkisuus sekä toisaalta yksityisyyden suoja. Oikeudenkäynnin julkisuutta säädeltäessä näiden kesken tulisi löytää tasapaino.

**Vakuutusosoikeus
Postiosoite**PL 338
00121 HELSINKI**Käyntiosoite**Lönnrotinkatu 13 C
00120 HELSINKI**Puhelin**

(09) 618 500

Telekopio

(09) 6185 0100

Sähköposti

vakuutusosoikeus@om.fi

30.9.2003

Vakuutusoikeuden osalta mainittuja perusoikeuksia voidaan tarkastella vakuutusoikeuden keskeisimpien intressitahojen kannalta. Näitä intressitahoja ovat vakuutusoikeudessa käsiteltävän asian asianosaiset sekä kansalaiset yleisesti, myös tiedotusvälineiden kautta. Lähes kaikissa asioissa julkisuuden arvioinnin kannalta merkittävin intressitaho on yksityinen asianosainen (vakuutusoikeuden asianhallintajärjestelmässä hänestä käytetään nimikettä vakuutettu), jonka vastapuolena ja asian toisena asianosaisena on etuushakemuksen ensi asteena ratkaissut etuuslaitos. Vain harvoissa asioissa on muita tai muunlaisia asianosaisia.

Yksityisellä asianosaisella on paitsi hänelle kansalaisena yleisesti kuuluva oikeus saada tieto viranomaisen asiakirjasta, myös hänelle asianosaisena kuuluva oikeus saada tieto kaikesta hänen asiansa käsittelyyn liittyvästä oikeudenkäyntiaineistosta.

Oikeudenmukaisen oikeudenkäynnin toteutuminen edellyttää sitä, että asianosaisella on asianosaisasemaan liittyvän tiedonsaantioikeuden lisäksi mahdollisuus saada riittävästi tietoa vakuutusoikeuden oikeuskäytännöstä. Tämä on tarpeen jotta hän pystyy ennakoimaan, mitkä tekijät ovat merkityksellisiä ratkaistaessa hänen omaa asiaansa. Se on tarpeen myös sen vuoksi, että hänellä on mahdollisuus paitsi saada oikeutta, myös nähdä sen toteutuvan. Tämä tarkoittaa, että hänellä tulee olla mahdollisuus nähdä, että hänen asiansa on ratkaistu paitsi lain, myös vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan ja samoin kuin muut samanlaiset asiat eli että häntä on kohdeltu yhdenvertaisesti. Tämä on mahdollista vain, jos kaikki vakuutusoikeuden päätökset ovat ratkaisujen ja perusteluiden osalta riittävässä määrin julkisia.

Muilla kuin asianosaisilla, kuten kansalaisilla yleensä on oikeus saada tietoa vakuutusoikeudessa käsiteltävistä asioista siinä määrin kuin se on tarpeen mietinnössäkkin selostetun kontrollitehtävän suorittamiseksi. Tämäkin edellyttää sitä, että vakuutusoikeuden ratkaisut ja niiden perustelut ovat mahdollisimman julkisia.

Vakuutusoikeuden käsittelemissä asioissa on yleensä kyse toimeentuloturvaetuksista. Valtaosa vakuutusoikeuden käsittelemistä asioista sisältää julkisuuslain nojalla salassapidettäviä, yksityiselämän suojan piiriin kuuluvia tietoja, kuten tietoja henkilön terveydentilasta tai taloudellisesta asemasta. Muunlaisia salassapidettäviä tietoja vakuutusoikeuden käsittelemisiin asioihin liittyy vain harvoin. Käsiteltäviin asioihin liittyvien salassapidettävien tietojen salassapitoperusteen osalta vakuutusoikeus poikkeaa hallintotuomioistuimista, joissa käsiteltävistä asioista vain osa on tässä suhteessa vakuutusoikeuden käsittelemien asioiden kaltaisia.

Vakuutusoikeus
Postiosoite

Käyntiosoite

Puhelin

Telekopio

Sähköposti

PL 338
00121 HELSINKI

Lönnrotinkatu 13 C
00120 HELSINKI

(09) 618 500

(09) 6185 0100

vakuutusoikeus@om.fi

30.9.2003

Oikeudenmukaisen oikeudenkäynnin edellyttämän perusteluvaatimuksen takia yksityiselämän suojan piiriin kuuluvia salassapidettäviä tietoja joudutaan vakuutusosoikeudessa ottamaan päätösten perusteluihin useimmissa asioissa. Tästä syystä vakuutusosoikeudessa käsiteltävien asioiden julkisuuden säätelyn toteuttamisessa yksityiselämän suoja nousee merkittävimmäksi julkisuuden toteuttamiseen vaikuttavaksi perusoikeudeksi.

Hallintolainkäytön hallintomenettelyä laajempaa julkisuutta voidaan perustella ainoastaan perusoikeuksiin kuuluvan oikeudenmukaisen oikeudenkäynnin vaatimuksella.

Oikeudenkäynti on ensisijaisesti asianosaista varten ja oikeudenmukainen oikeudenkäynti on asianosaisen perusoikeus. Myös oikeudenkäynnin julkisuuden yhtenä perustarkoituksena on taata asianosaiselle oikeudenmukainen oikeudenkäynti. Ei voine olla oikeudenmukaisen oikeudenkäynnin perustarkoituksen mukaista, että siihen olennaisesti liittyvän ja nimenomaan hänen omaksi turvakseen asetettavan julkisuusvaatimuksen vuoksi asianosainen menettää hänelle kuuluvan toisen, kenties vielä tärkeämmän perusoikeuden eli yksityiselämän suojan.

Oikeudenmukaisen oikeudenkäynnin turvaaminen vakuutusosoikeuden osalta edellyttää sitä, että asianosaisilla on oikeus saada kattavasti tietoonsa vakuutusosoikeuden päätöksien ratkaisut sekä niiden perustelut - myös niiltä osin, kuin ne sisältävät luonteeltaan sinänsä salassapidettäviä henkilön yksityiselämän suojan piiriin kuuluvia tietoja. Myös kansalaisten kontrollitehtävän mahdollistaminen edellyttää tätä. Mikään perusoikeus ei voine kuitenkaan edellyttää sitä, että kenelläkään ulkopuolisella tulisi olla oikeus saada tietoa sen yksityisen asianosaisen henkilöllisyydestä, jota luonteeltaan salassapidettävä tieto koskee.

Työryhmä katsoo, että hallintolainkäytön erityispiirteet tulisi ottaa huomioon oikeudenkäynnin julkisuutta koskevassa valmistelutyössä. Työryhmä on perustellut näkemyksensä hyvin. Edellä esittämänsä perusteella vakuutusosoikeus katsoo, että vakuutusosoikeuden osalta näkemys on erityisen perusteltu. Vakuutusosoikeus yhtyy tältä osin työryhmän näkemykseen siitä, ettei perus- ja ihmisoikeusjärjestelmistä ole löydettävissä sellaisia lainsäätäjän harkintaa rajoittavia tekijöitä, jotka estäisivät hallintolainkäytön erityispiirteiden huomioon ottamisen oikeudenkäynnin julkisuutta koskevassa valmistelutyössä.

Työryhmä lähtee myös siitä, että salassapidon tulisi perustua aina laintasoiseen sääntelyyn. Koska valtaosa vakuutusosoikeuden käsittelemistä asioista sisältää yksityiselämän suojan piiriin kuuluvia salassapidettäviä tietoja,

Vakuutusosoikeus
Postiosoite**Käyntiosoite****Puhelin****Telekopio****Sähköposti**PL 338
00121 HELSINKILönnrotinkatu 13 C
00120 HELSINKI

(09) 618 500

(09) 6185 0100

vakuutusosoikeus@om.fi

30.9.2003

tapauskohtaisia salassapitomääräyksiä jouduttaisiin antamaan mahdollisesti lähes kaikissa asioissa, mikäli sääntely perustuisi vakuutusoikeuden tekemään tapauskohtaiseen harkintaan. Tämä olisi omiaan johtamaan vakuutusoikeuden osalta nimenomaan sellaisiin vähemmän toivottaviin seurauksiin, joita mietinnössäkkin on tuotu esiin. Käytäntö voisi muodostua joko hyvin epäyhtenäiseksi tai sitten hyvin kaavamaiseksi. Kumpaan lopputulosta mahdollisine liitännäisseuraamuksineen ei voida pitää suotavana. Vakuutusoikeutta kohtaan tunnettavan luottamuksen kannalta on tärkeää, että sen toiminnan julkisuuden sääntely perustuu mahdollisimman pitkälti laintasoiisiin säännöksiin.

Asianosaisen oman tahdon merkitys

Työryhmän mietinnössä ei ole lainkaan pohdittu sitä, mikä merkitys asianosaisen omalle tahdolle tulisi antaa julkisuuden rajoja arvioitaessa. Vakuutusoikeuden käsittelemisissä asioissa salassapitotarve kohdistuu käytännössä asianosaisen yksityiselämän suojan piiriin kuuluviin tietoihin. Tämä salassapito on tarkoitettu vain asianosaisen turvaksi. Oikeudenkäyntimenettelyn hallintomenettelyä laajempaa julkisuutta voidaan perustella ainoastaan oikeudenmukaisen oikeudenkäynnin asettamilla vaatimuksilla. Perustavoite on turvata asianosaiselle oikeudenmukainen oikeudenkäynti. Asianosainen itse saattaa arvioida, että hänen asiassaan julkisuus on tärkeämpää kuin hänen yksityiselämänsä suojan säilyminen. Olisi siis syytä pohtia, mikä merkitys asianosaisen omalle tahdolle tulisi antaa.

ASIAKIRJAJULKISUUS HALLINNOSSA

Diaaritiedot

Mietinnössä on käyty läpi nykyistä tilannetta. Tältä osin mietinnössä esitetty soveltuu myös vakuutusoikeuden diaaritietoihin. Vakuutusoikeus on mukana tuomioistuinten diaaritietojen kyselykäyttöjärjestelmässä (Kyösti). Järjestelmää käyttöönotettaessa jouduttiin vakuutusoikeuden diaariin merkittävien tietojen merkintätapaa hienosäätämään sekä ohjeistamaan diaaritietojen julkisuutta ja Kyösti järjestelmää silmällä pitäen. Nykyisellään vakuutusoikeuden diaaritiedoista ei minkään käsittelyvaiheen osalta ilmene, joitakin harvoja poikkeustilanteita lukuunottamatta, mitään julkisuuslain nojalla salassapidettäviä tietoja.

Vakuutusoikeuden sinänsä mitään salassapidettävää tietoa ilmaisemattomat diaaritiedot tulevat ongelmallisiksi päätöksen mahdollisen julkisuuden kautta. Asianmukaiseen päätökseen joudutaan vakuutusoikeudessa lähes

Vakuutusoikeus
Postiosoite

Käyntiosoite

Puhelin

Telekopio

Sähköposti

PL 338
00121 HELSINKI

Lönnrotinkatu 13 C
00120 HELSINKI

(09) 618 500

(09) 6185 0100

vakuutusoikeus@om.fi

30.9.2003

aina kirjoittamaan myös salassapidettäviä tietoja. Vaikka päätöksen osalta yksityisen asianosaisen tunnistetiedot olisivat salassapidettäviä, hänen henkilöllisyytensä voi paljastua julkisten diaaritietojen kautta. Diaaritietojen julkisuuden järjestäminen riippuu siis siitä, kuinka päätöksen julkisuuden sääntely toteutetaan.

Työryhmä esittää, että hallintolainkäytön asiarekistereihin sovellettaisiin julkisuuslain ja henkilötietolain säännöksiä. Näkemys on johdonmukainen työryhmän esittämiin yleisiin johtopäätöksiin ja arviointeihin nähden. Tämä turvaisi toisaalta asianosaisen yksityiselämän suojan säilymisen ja toisaalta mahdollistaisi sen, että vakuutusosikeus voisi täyttää perusteluvollisuutensa. Lisäksi se mahdollistaisi sen, että vakuutusosikeuden päätöksillään luomasta oikeuskäytännöstä olisi saatavilla riittävästi ja kattavasti tietoa.

Käytännössä vakuutusosikeuden osalta vain asian diaarinumero on sellainen tieto, joka liittyy vakuutusosikeuden päätöksen tiettyyn yksityiseen asianosaiseen. Mikäli vakuutusosikeuden päätös, joka sisältää asian yksityisen asianosaisen yksityiselämän suojan piiriin kuuluvia salassapidettäviä tietoja, ei olisi julkinen yksityisen asianosaisen tunnistetietojen osalta, tulisi asian diaarinumeron olla salainen joko päätöksessä tai sitten diaaritietojen puolella. Vakuutusosikeuden oikeuskäytännöstä tiedottamisen kannalta parempi vaihtoehto olisi, että diaarinumero olisi päätöksessä julkinen, mutta ei diaaritietojen osalta. Tämä mahdollistaisi sen, että vakuutusosikeuden päätöksistä voidaan antaa tieto pelkästään salaamalla henkilön tunnistetiedot.

Mikäli diaaritietojen julkisuus määräytyisi julkisuuslain mukaisesti, tarkoittaisi tämä käytännössä sitä, että vakuutusosikeuden diaaritiedoissa diaarinumero olisi aina salainen päätöksen antamiseen saakka. Mikäli päätös olisi kokonaisuudessaan julkinen, myös diaarinumero tulisi tällöin julkiseksi. Mikäli taas päätös olisi joiltakin osin salassapidettävä, myös asian diaarinumero jäisi pysyvästi salassapidettäväksi.

Työryhmän ehdotus diaaritietojen julkisuudesta on vakuutusosikeuden näkemyksen mukaan perusteltu ja kannatettava.

Oikeudenkäyntiin liittyvien asiakirjojen julkisuus

Vakuutusosikeuden käsittelemissä asioissa asianomainen etuuslaitos hankkii asian ratkaisemiseksi tarvittavat asiakirjat.

Jos etuuslaitoksen päätöksen haetaan muutosta, toimittaa se hallussaan olevat asiakirjat ensimmäisenä muutoksenhakuasteena toimivalle

Vakuutusosikeus
Postiosoite

Käyntiosoite

Puhelin

Telekopio

Sähköposti

PL 338
00121 HELSINKI

Lönnrotinkatu 13 C
00120 HELSINKI

(09) 618 500

(09) 6185 0100

vakuutusosikeus@om.fi

30.9.2003

lautakunnalle. Lautakunnan käsittelyn jälkeen lautakunta palauttaa asian asiakirjat etuuslaitokselle. Lautakunnan päätökseen kohdistuva muutoksenhakukirjelmä toimitetaan asianomaiselle etuuslaitokselle itseoikaisumenettelyä varten. Tässä vaiheessa asiaan liittyvät asiakirjat, mukaan lukien lautakuntakäsittelyn aikana kertyneet uudet selvitykset ovat etuuslaitoksen hallussa. Laitos saattaa tässä vaiheessa hankkia vielä hallintomenettelynä lisäselvitystä. Jos asianomainen etuuslaitos ei voi oikaista päätöstään, se siirtää valituskirjelmän sekä kaiken asiassa siihen mennessä kertyneen selvityksen vakuutusosoikeudelle. Vakuutusosoikeuden käsittelyn jälkeen asiakirjat palautetaan arkistoitavaksi asianomaisessa etuuslaitoksessa (lukuunottamatta työttömyysturva-asioita, joiden asiakirjat arkistoidaan työttömyysturva- lautakunnassa).

Mikäli oikeudenkäyntiasiakirjojen julkisuus hallintolainkäyttövaiheen osalta määräytyisi toisin kuin hallintomenettelyn osalta, aiheuttaisi tämä monia ongelmia, joita mietinnössäkkin on mainittu. Etuuslaitoksilla olisi hallussaan julkisuuden suhteen kahdenlaisten asioiden asiakirjoja. Niitä, joita on käsitelty vain hallintomenettelyssä ja niitä, jotka ovat olleet mukana hallintolainkäyttömenettelyssä. Kuten mietinnössä on todettu, käytännössä olisi vaikeaa erottaa hallintolainkäyttömenettelyn pohjana olleet asiakirjat hallintomenettelyvaiheen asiakirjoista. Toinen ongelma on se, kuka tekisi julkisuuslain mukaisen päätöksen sellaisten asiakirjojen osalta, jotka ovat olleet hallintolainkäytön oikeudenkäyntiaineistoa. Tekisikö julkisuus päätöksen asiakirjoja arkistoiva laitos vai pitäisikö päätöksenteko aina siirtää muutoksenhakuelimelle? Mahdollisesti olisi tarpeen antaa aina varmuuden vuoksi salassapitomääräys tai silloinkin kun salassapito perustuisi lakiin, ainakin merkitä salassapidettävät asiakirjat tätä kuvaavalla merkinnällä. Ottaen huomioon vakuutusosoikeuden käsittelemien asioiden suuri määrä, seurauksena voisi olla merkittävä työmäärän lisäys. Mikäli oikeudenkäyntiasiakirjojen julkisuus määräytyisi julkisuuslain mukaisesti, voisi niistä tiedon saamista koskevan ratkaisun tehdä asiakirjoja arkistoiva laitos.

Vakuutusosoikeus katsoo, että oikeudenkäyntiasiakirjojen julkisuuteen ja salassapitoon tulisi soveltaa julkisuuslain ja erityislakien säännöksiä, kuten työryhmä ehdottaa.

Asianosaisen oikeus saada tietoja asiakirjasta

Asianosaiskäsite vakuutusosoikeudessa on selväpiirteinen ja käytännössä ongelmaton. Joissakin erittäin harvinaisissa tilanteissa voisi olla perusteltua rajoittaa asianosaisen oikeutta saada tieto asiansa käsittelyyn liittyvästä asiakirjasta. Lähinnä tämä voisi tulla kyseeseen yksityisen asianosaisen

Vakuutusosoikeus
Postiosoite

Käyntiosoite

Puhelin

Telekopio

Sähköposti

PL 338
00121 HELSINKI

Lönnrotinkatu 13 C
00120 HELSINKI

(09) 618 500

(09) 6185 0100

vakuutusosoikeus@om.fi

30.9.2003

osalta silloin kun asiakirjasta tiedon saaminen saattaa aiheuttaa vakavan vaaran hänen terveydelleen (mielenterveyspotilaat). Kontradiktorinen periaate on kuitenkin siinä määrin tärkeä oikeudenmukaisen oikeudenkäynnin tae, että tällainenkaan rajoitus asianosaisen tiedonsaantioikeudelle ei voine tulla vakuutusosoikeuden osalta kyseeseen.

Vakuutusosoikeudessa käsiteltävän asian asianosaisten oikeutta saada tieto asiansa asiakirjoista ei ole tarpeen rajoittaa.

Päätöksen julkisuus

Työryhmän päätöksen julkisuuden osalta esittämä pätee pääsääntöisesti myös vakuutusosoikeuden päätökseen. Työryhmän ehdotuksen mukaan päätös perusteluineen olisi julkinen julkisuuslain mukaisesti.

Työryhmän ehdotuksen mukaisesti päätös olisi julkinen kokonaan joko yksityisen asianosaisen tunnistetietoja lukuunottamatta tai siten, että se olisi näiden osalta julkinen, mutta ei siltä osin kuin se sisältää julkisuuslain nojalla salassapidettäviä yksityisen asianosaisen yksityiselämän suojan piiriin kuuluvia salassapidettäviä tietoja. Vakuutusosoikeus on menetellyt tällä tavalla silloin, kun muu taho kuin asianosainen on pyytänyt tietoa vakuutusosoikeuden päätöksestä. Yleensä ei-asianosaisen päätöksestä tiedon saamista koskevan pyynnön taustalla on ollut tarve saada tieto oikeuskäytännöstä, jolloin päätöksestä tiedon antaminen yksityisen asianosaisen tunnistetiedot peittäen on täyttänyt tiedon pyytäjän tarpeen. Tiedon saamisen taustalla saattaa kuitenkin olla myös tarve saada tieto siitä, miten tietyn yksityisen asianosaisen asia on ratkaistu. Tällöin julkisuuslain mukaan tulisi ilmeisesti antaa päätöksestä tieto siten, että siitä ei ilmene perusteluista tai päätöksestä muutoin ilmeneviä salassapidettäviä tietoja. Ongelmallista on mahdollisuus yhdistää nämä eri tavoin annetut tiedot, jolloin yhdistämällä ne olisi mahdollista saada salassapidettävä tieto.

Mikään perusoikeus ei voine edellyttää sitä, että tieto vakuutusosoikeuden päätökseen liittyvän yksityisen asianosaisen henkilöllisyydestä olisi julkinen. Tämän vuoksi vakuutusosoikeuden päätöksen julkisuus voitaisiin säätää siten, että päätös olisi kokonaan julkinen, mutta mikäli se sisältäisi julkisuuslain tai jonkin erityislain nojalla salassapidettäviä henkilön yksityiselämän suojan piiriin kuuluvia tietoja, asian yksityisen asianosaisen henkilö- ja muut tunnistetiedot, joiden perusteella hänet voidaan yksilöidä, olisivat salassapidettäviä. Mikäli asian diaarinumero voisi olla salassapidettävä asian diaaritietojen puolella, voisi asian diaarinumero olla päätöksessä julkinen. Diaarinumeron julkisuus päätöksessä helpottaisi oikeuskäytännöstä tiedottamista.

Vakuutusosoikeus Postiosoite	Käyntiosoite	Puhelin	Telekopio	Sähköposti
PL 338 00121 HELSINKI	Lönnrotinkatu 13 C 00120 HELSINKI	(09) 618 500	(09) 6185 0100	vakuutusosoikeus@om.fi

30.9.2003

Edellä ehdotetun mukainen vakuutusosoikeuden päätöksen julkisuus mahdollistaisi käytännössä vakuutusosoikeuden päätöksen laajan sellaisen julkisuuden, joka parhaalla mahdollisella tavalla palvelisi asianosaisten sekä muiden oikeutta saada riittävästi tietoa vakuutusosoikeuden oikeuskäytännöstä ja joka mahdollistaisi vakuutusosoikeuden päätösten lainmukaisuuden valvonnan ilman, että yksityisten asianosaisten yksityiselämän suoja vaarantuisi. Diaaritiedot säilyisivät riittävässä määrin julkisina, jotta oikeudenkäynnin perustietojen julkisuuden tarkoitus ei vaarantuisi. Julkisten diaaritietojen avulla olisi mahdollisuus edelleenkin seurata, mitä ja keiden asioita vakuutusosoikeudessa käsitellään ja mikä on asian käsittelyn lopputulos.

Suullisen käsittelyn julkisuus

Vakuutusosoikeuden osalta suullisen käsittelyn julkisuuden tulisi määräytyä voimassa olevan vakuutusosoikeuslain mukaisesti. Suullinen käsittely olisi julkinen paitsi silloin, kun siinä esitetään julkisuuslain tai sovellettavan etuuslain nojalla salassapidettävä tieto.

Mietinnössä on todettu, että hallintolainkäytössä ei hallintoviranomaisella ole asianosaisten asemaa pelkästään sillä perusteella, että se on tehnyt valituksen kohteena olevan päätöksen. Vakuutusosoikeudessa on vakiintuneesti katsottu, että myös valituksen kohteena olevan etuus päätöksen tehneellä laitoksella on asianosaisten asema vakuutusosoikeuden hallintolainkäytön menettelyssä. Näin ollen asianomaisella etuuslaitoksella on yksityistä asianosaista vastaava oikeus osallistua suulliseen käsittelyyn. Asianomaisten etuuslaitokset ovatkin lähes poikkeuksetta osallistuneet vakuutusosoikeudessa toimitettuihin suullisiin käsittelyihin.

Kuten aikaisemmin on jo todettu ei työryhmä ole pohtinut sitä, mikä merkitys asianosaisten omalla tahdolla on hallintolainkäytön julkisuuden kannalta. Käytännössä tämä saattaa tulla esiin juuri suullisessa käsittelyssä, kun yksityinen asianosainen haluaa asiansa julkista käsittelyä oikeudenmukaisen oikeudenkäynnin turvaamiseksi.

Muutoin vakuutusosoikeudella ei ole huomauttamista työryhmän suullisen käsittelyn julkisuudesta esittämän osalta.

Vakuutusosoikeus
Postiosoite**Käyntiosoite****Puhelin****Telekopio****Sähköposti**PL 338
00121 HELSINKILönnrotinkatu 13 C
00120 HELSINKI

(09) 618 500

(09) 6185 0100

vakuutusosoikeus@om.fi

30.9.2003

MENETTELYSÄÄNNÖKSISTÄ**Vakuutusosoikeuden nykyinen menettely pyydettyä tietoa asiakirjasta**

Vakuutusosoikeus on käsitellyt kaikki asiakirjasta tiedon saamista koskevat julkisuuslain nojalla tehdyt pyynnöt lainkäyttöasiana silloin kun pyyntö on edellyttänyt muutoksenhakukelpoisen ratkaisun antamista. Ratkaisu on tehty vakuutusosoikeuden kolmijäsenisessä lainopillisessa kokoonpanossa (kaksi vakuutusosoikeustuomaria sekä asian esittelijänä toimiva vakuutusosoikeussihteeri oikeuden lakimiesjäsenenä).

Asiakirjasta tiedon saamista koskevan pyynnön käsittelee ensivaiheessa siihen nimetty virkamies. Mikäli pyyntö esitetään suullisesti, asianomainen virkamies antaa asiakirjoista pyydetyn tiedon siltä osin kuin hän katsoo voivansa pyyntöön suostua. Mikäli hän katsoo, että pyydettyä tietoa ei voida joltakin osin antaa, hän kertoo suullisesti kieltäytymisen perusteen sekä opastaa kuinka pyynnön esittäjän tulee menetellä saadakseen asiasta vakuutusosoikeuden muutoksenhakukelpoisen päätöksen. Kirjallisen pyynnön osalta menetellään vastaavasti, paitsi jos kirjallisen pyynnön voidaan heti katsoa edellyttävän muutoksenhakukelpoisen päätöksen antamista. Muutoksenhakukelpoisen päätöksen saaminen on yleensä edellyttänyt vapaamuotoista kirjallista pyyntöä. Tämän jälkeen asia diaarioidaan ja käsitellään lainkäyttöasiana.

Voimassa olevan vakuutusosoikeuslain mukaan tietyt merkittävimmät laissa säädetyt hallintoasiat ratkaistaan vakuutusosoikeuden hallintoistunnossa, johon kuuluvat kaikki vakinaiset vakuutusosoikeustuomarit (tällä hetkellä vakinaisia vakuutusosoikeustuomareita on 14). Muut hallintoasiat kuuluvat ylituomarin toimivaltaan. Ylituomarin apuna toimii johtoryhmä, jolla ei ole kuitenkaan itsenäistä päätösvaltaa. Vakuutusosoikeudella ei siis ole julkisuuslain tyyppistä asiaa varten luontevaa hallintoasian käsittelykokoonpanoa eikä sellaista ole katsottu tarkoituksenmukaiseksi luoda pelkästään tätä tarkoitusta varten. Julkisuuslain mukaisen asian ratkaiseminen saattaa edellyttää syvällistä lainopillista harkintaa ja perusteltua päätöstä. Vakuutusosoikeudelle on tällaisessa tilanteessa luontevinta käsitellä asia lainopillisessa peruskokoonpanossa. Mikäli asiakirjasta tiedon saamista koskeva pyyntö on helposti ratkaistavissa, peruskokoonpanon käyttämisestä ei aiheudu merkittävämpää vaihua. Näistä syistä vakuutusosoikeudessa on katsottu, että julkisuuslain mukaisen asiakirjasta tiedon saamista koskeva pyyntö on luontevinta ratkaista lainkäyttöasiana kolmijäsenisessä ratkaisukokoonpanossa.

Vakuutusosoikeus Postiosoite	Käyntiosoite	Puhelin	Telekopio	Sähköposti
PL 338 00121 HELSINKI	Lönnrotinkatu 13 C 00120 HELSINKI	(09) 618 500	(09) 6185 0100	vakuutusosoikeus@om.fi

30.9.2003

Vakuutusoiikeuden noudattama menettely on todettu joustavaksi, kohtuullisen vaivattomaksi, riittävän joutuisaksi sekä tarvittavan asiantuntemuksen takaavaksi.

Julkisuutta koskeva ratkaisu tuomioistuimessa - hallintoasia vai lainkäyttöasia - työryhmän kannanotot

Työryhmä arvioi oikeudenkäynnin julkisuustoimikunnan ehdottamien ratkaisukokoonpanojen soveltuvuutta hallintolainkäytön julkisuutta koskeviin ratkaisuihin. Työryhmän mietinnössä on tuotu esiin ne ongelmat, joita toimikunnan ehdotukset aiheuttaisivat hallintolainkäytössä. Työryhmän esittämät näkemykset soveltuvat osin myös vakuutusoiikeuteen.

Vakuutusoiikeuden ratkaisukokoonpanoon kuuluu toisen lakimiesjäsenen sijasta lääkärijäsen, jos lääketieteellinen selvitys voi vaikuttaa asian ratkaisuun. Työoloja tuntevat jäsenet osallistuvat asian käsittelyyn vakuutusoiikeuslaissa erikseen säädetyissä asioissa. Julkisuutta koskeva ratkaisu on yleensä lainopillinen asia, eikä siihen myöskään liity mitään sellaisia seikkoja, joiden vuoksi lääkärijäsenen tai työoloja tuntevien jäsenten osallistuminen ratkaisuun olisi perusteltua.

Asia tai siihen liittyvä kysymys voidaan siirtää ratkaistavaksi vakuutusoiikeuden vahvennettuun istuntoon tai täysistuntoon. Tähän voidaan turvautua silloin kun asialla on periaatteellista merkitystä tai ratkaisu tulisi poikkeamaan aikaisemmasta käytännöstä. Ei ole perusteltua, että julkisuutta koskeva asia ratkaistaisiin pääasiaa vastaavassa kokoonpanossa, vaan ratkaisu tulisi aina voida tehdä vakuutusoiikeuden peruskokoonpanossa. Ainoastaan silloin, kun ratkaisu joudutaan tekemään suullisen käsittelyn aikana, ratkaisukokoonpanon tulisi olla pääasian mukainen.

Työryhmä katsoo, että asiaa ei olisi kaikissa tapauksissa tarpeen ratkaista lainkäyttöasiana. Ilmeisesti tämä olisi perusteltua hallinto-oikeuksien osalta. Sinänsä ei ole estettä, etteikö vastaavasti voitaisi menetellä myös vakuutusoiikeuden osalta.

Toisaalta työryhmän ehdotuksenkin mukainen menettelytapa otaksuttavasti johtaisi vakuutusoiikeuden osalta siihen, että käytännössä asiakirjapyynnöt jouduttaisiin kuitenkin ratkaisemaan lopulta lainkäyttökokoonpanossa. Valtaosa vakuutusoiikeuden asianosaisten tekemistä pyynnöistä koskee tiedon saamista oikeuden neuvottelusalaisuuden piiriin kuuluvista tiedoista. Tällaiset pyynnöt jouduttaneen joka tapauksessa ratkaisemaan lainkäyttökokoonpanossa. Muunlaisiin asianosaisten tekemiin pyyntöihin, pyyntöä vakuutusoiikeuden käytännön mukaisesti ensin käsittelevä, tehtävään

Vakuutusoiikeus Postiosoite	Käyntiosoite	Puhelin	Telekopio	Sähköposti
PL 338 00121 HELSINKI	Lönnrotinkatu 13 C 00120 HELSINKI	(09) 618 500	(09) 6185 0100	vakuutusoiikeus@om.fi

30.9.2003

nimetty virkamies voi yleensä aina suostua (vrt. vakuutusoikeuden asianosaisjulkisuudesta edellä esitetty). Sivulliset puolestaan tekevät pyyntöjä hyvin harvoin, eikä näidenkään pyyntöjen ratkaiseminen lainkäyttökokoonpanossa aiheuttane merkittävämpää lisätyötä.

Edellä esitetyn perusteella vakuutusoikeus katsoo, että vakuutusoikeuden julkisuutta koskeva ratkaisu voitaisiin tehdä aina lainopillisessa kolmijäsenisessä kokoonpanossa. Silloinkaan, kun asia joudutaan ratkaisemaan suullisen käsittelyn yhteydessä, lääkärijäsenen tai työoloja tuntevien jäsenen osallistuminen julkisuusratkaisun tekemiseen ei ole välttämätöntä. Käytännössä tällainen suullisen käsittelyn aikana tehtävä julkisuusratkaisu koskisi lähinnä käsittelyn julkisuutta. Kun se koskisi välittömästi kaikkia oikeuden jäseniä ja kun myös sivutoimiset jäsenet ovat tällöin paikalla, olisi perusteltua, että myös he osallistuisivat julkisuusasian ratkaisemiseen. Tämän vuoksi julkisuutta koskeva ratkaisu tehtäisiin pääasian mukaisessa kokoonpanossa vain silloin, kun ratkaisu joudutaan tekemään suullisen käsittelyn aikana.

Muutoksenhausta

Työryhmä katsoo, että asianosaisen vireillä olevan oikeudenkäynnin kuluessa esittämän asiakirjapyynnön ratkaisusta voisi valittaa vasta pääasian yhteydessä. Tältä osin työryhmän ehdotus on perusteltu. Työryhmä pohtii vireillä olevaan asiaan liittyen, pitäisikö julkisuusratkaisusta olla mahdollista hakea erikseen muutosta vai vasta pääasiaratkaisun yhteydessä. Teoriassa vireillä olevaan asiaan liittyvä asianosaisen pyynnöstä tehty julkisuusratkaisu saattaa vaikuttaa myös siihen, millaiset mahdollisuudet hänellä on ajaa asiaansa ja julkisuusasiassa annettu ratkaisu voi vaikuttaa asian oikeudenkäyntiaineiston muotoutumiseen. Tämä puoltaisi sitä, että julkisuusratkaisusta tulisi olla mahdollisuus valittaa erikseen. Vakuutusoikeuden asianosaisilla on käytännössä oikeus saada tieto kaikista oikeudenkäyntiasiakirjoista ja julkisuusratkaisuun johtavat pyynnot liittyvät käytännössä vain tiedon saamiseen oikeuden neuvottelusalaisuuden piiriin kuuluvista tiedoista. Vireillä olevaan asiaan liittyvä, jonkun muun kuin asianosaisen pyynnön johdosta tehty julkisuusratkaisu ei edellytä pääasiaratkaisusta erillistä muutoksenhakumahdollisuutta. Toisaalta jonkun sivullisen tekemän pyynnön johdosta annettava julkisuusratkaisu ei varsinaisesti liity pääasiaan siten kuin asianosaisen pyynnöstä tehty ratkaisu. Näiden asioiden osalta ei ole tarpeen, että vakuutusoikeuden julkisuusratkaisusta olisi mahdollista valittaa ennen pääasiaratkaisua ja siitä erillään.

Vakuutusoikeus
Postiosoite**Käyntiosoite****Puhelin****Telekopio****Sähköposti**PL 338
00121 HELSINKILönnrotinkatu 13 C
00120 HELSINKI

(09) 618 500

(09) 6185 0100

vakuutusoikeus@om.fi

30.9.2003

Muutoksenhaun vaikutus täytäntöönpanoon

Vakuutuslain julkisuuslain nojalla antama ratkaisu on käytännössä ainoa vakuutuslain ratkaisu, jonka yhteydessä voisi tulla sovellettavaksi hallintolainkäyttölain täytäntöönpanon keskeyttämistä koskevat 31 ja 32 §.

Vakuutuslain käsittelemien asioiden osalta on syytä huomioida, että valitusmahdollisuus voisi tulla kysymykseen myös sellaisen päätöksen osalta, jolla vakuutuslain antanut pyydetyn tiedon. Silloin kun sivullinen pyytää tietoa vakuutuslain päätöksestä, joka sisältää kyseisen asian yksityisen asianosaisten yksityiselämän piiriin kuuluvia salassapidettäviä tietoja, asian yksityisellä asianosaosaisella saattaisi olla muutoksenhakuoikeus. Mikäli vakuutuslain suostuu pyyntöön, kyseisellä yksityisellä asianosaosaisella saattaisi olla asian suhteen oikeussuojan tarve. Työryhmä katsoo, että julkisen asiakirjan osalta kenelläkään ulkopuolisella ei ole valitusintressiä. Kun viranomaisen päättää antaa tiedon yksityiselämän suojan piiriin kuuluvasta salassapidettävästä tiedosta, se voi samalla loukata asianosaisten henkilön yksityiselämän suojaa (ks. esim. Wallin - Konstari: Julkisuus- ja salassapitolainsäädäntö, s. 220). Ainakin sivullisen pyydettyä asiakirjasta tietoa, mahdollisuus täytäntöönpanon lykkäämiseen on perusteltu.

Muutoksenhakuteistä

Vakuutuslain käsittelemissä asioissa on yleensä kysymys henkilön yksityiselämän suojan piiriin kuuluvien tietojen julkisuudesta. Käytännössä asianosaisten tiedon saamista koskevat pyynnöt liittyvät yleensä oikeuden neuvottelusalaisuuden piiriin kuuluvien tietojen julkisuuteen tai käsittelyn julkisuuteen etuuslaitoksissa. Salassapitointressit vakuutuslain käsittelemissä eri asiaryhmissä ovat keskenään samankaltaisia. Myös asiakirjat, joiden julkisuudesta on kysymys, ovat eri etuuslajeissa keskenään samankaltaisia. Vakuutuslain ja koko toimeentuloturvajärjestelmää tunnettavan luottamuksen kannalta on tärkeää, että oikeuskäytäntö julkisuuden osalta on yhtenäinen.

Vain joistakin tapaturma-asioista on mahdollisuus hakea muutosta korkeimmalta oikeudelta, kaikissa muissa asiaryhmissä vakuutuslain toimii ylimpänä muutoksenhakuelimenä. Vaikka vakuutuslain onkin pääsääntöisesti viimeinen muutoksenhakuaste, toimii se kuitenkin joiltakin osin toisaalta korkeimman hallinto-oikeuden alaisuudessa (tietyn nimitysasiat, tuomiovirhekantelu) ja toisaalta korkeimman oikeuden alaisuudessa (tietyn tapaturma-asiat). Vakuutuslain on käsittelemissään

**Vakuutuslain
Postiosoite****Käyntiosoite****Puhelin****Telekopio****Sähköposti**PL 338
00121 HELSINKILönnrotinkatu 13 C
00120 HELSINKI

(09) 618 500

(09) 6185 0100

vakuutuslain@om.fi

30.9.2003

asioissa ensimmäisen valitusaste, joka on varsinainen tuomioistuin. Vakuutusosoikeutta kohtaan tunnettavan luottamuksen kannalta ja toki myös asianosaisen oikeusturvan kannalta on perusteltua, että vakuutusosoikeuden julkisuusasiassa antamaan päätökseen on mahdollista hakea muutosta. Valitusmahdollisuutta ei tulisi myöskään rajoittaa lupamenettelyllä tai muulla vastaavalla tavalla.

Työryhmän lähtökohtana on, että asiakirjojen ja tietojen luovuttamista koskevien menettelysäännösten tulisi olla mahdollisimman joustavia sekä kysymyksessä olevan tuomioistuimen tai muun lainkäyttöelimen henkilöstörakenne ja päätöksenteosta aiheutuva työmäärä huomioon ottavia. Tähän näkemykseen voidaan yhtyä. Työryhmä katsoo, että tätä joustavuutta ei saavuteta sillä, että kaikki julkisuusratkaisut tehtäisiin lainkäyttöratkaisuin. Kuten edellä on todettu, vakuutusosoikeuden osalta työryhmän lähtökohdan mukaisten tavoitteiden saavuttamista ei kuitenkaan estä se, että kaikki julkisuusratkaisut käsiteltäisiin vakuutusosoikeudessa lainkäyttöasioina.

Työryhmä katsoo, että muutoksenhaku lainkäytön järjestyksessä ratkaistuun asianosaisen asiakirjapyyntöön perustuisi pääasian mukaisesti määräytyvään muutoksenhakutiehen. Työryhmä katsoo kuitenkin, että kaikissa hallintoasian järjestyksessä käsitellyissä asiakirjapyyntöissä viimeisenä oikeusasteena toimisi myös vakuutusosoikeuden osalta korkein hallinto-oikeus. Vakuutusosoikeus lähtee siitä, että vakuutusosoikeudessa kaikki julkisuusratkaisut tehtäisiin lainkäyttömenettelyä noudattaen. Muutoksenhaun tulisi vakuutusosoikeuden osalta perustua pääasian mukaisesti määräytyvään muutoksenhakutiehen kaikkien asioiden osalta.

Vakuutusosoikeutta ja koko toimeentuloturvaetuuksien muutoksenhakujärjestelmää kohtaan tunnetun luottamuksen kannalta on erityisen tärkeää, että julkisuusratkaisujen oikeuskäytäntö olisi kautta linjan yhtenäinen. Tämän vuoksi lautakuntien kaikista julkisuusratkaisuista muutoksenhaku tulisi ohjata vakuutusosoikeuteen.

Vakuutusosoikeuden tapaturmavakuutuslainsäädäntöön perustuvista ratkaisuista on mahdollisuus hakea muutosta korkeimmalta oikeudelta siltä osin kuin on kysymys oikeudesta korvaukseen, mutta ei korvauksen määrän osalta.

Vakuutusosoikeuden käsittelemissä tapaturma-asioissa asiakirjojen erottelu määrää koskeviin ja oikeutta korvaukseen koskeviin on käytännössä mahdotonta, usein sama asiakirja jopa liittyy kumpaankin ryhmään. Tämän vuoksi kaikista tapaturma-asioista, joihin liittyy mahdollisuus hakea

Vakuutusosoikeus
Postiosoite**Käyntiosoite****Puhelin****Telekopio****Sähköposti**PL 338
00121 HELSINKILönnrotinkatu 13 C
00120 HELSINKI

(09) 618 500

(09) 6185 0100

vakuutusosoikeus@om.fi

30.9.2003

muutosta korkeimmalta oikeudelta - ainakin vireillä olevaan asiaan liittyvien pyyntöjen osalta - muutoksenhaku tulisi ohjata korkeimpaan oikeuteen.

Muihin kuin vireillä oleviin asioihin liittyvien julkisuusratkaisujen osalta ei liene estettä, että muutoksenhaku ohjattaisiin korkeimmalle hallinto-oikeudelle, vaikka vakuutusoikeuden ratkaisu olisikin tehty lainkäyttömenettelyä noudattaen. Tämä voisi kuitenkin johtaa yhden asiaryhmän osalta oikeuskäytännön hajautumiseen. Korkein oikeus ja korkein hallinto-oikeus voivat arvioida samanlaista tapaturma-asiaan liittyvää julkisuuskysymystä toisistaan poikkeavalla tavalla. On jopa mahdollista, että saman asiakirjan julkisuus voisi tulla arvioitavaksi sekä korkeimmassa oikeudessa että korkeimmassa hallinto-oikeudessa (tämä voisi olla mahdollista esimerkiksi silloin, kun vakuutusoikeudessa käsitelty asia tulee oikaisumenettelyn tai ylimääräisen muutoksenhaun jälkeen uudelleen käsiteltäväksi vakuutusoikeuteen).

Vaikkakin julkisuuteen liittyvät kysymykset ovat kaikissa vakuutusoikeuden käsittelemissä asiaryhmissä keskenään samankaltaisia, kaikkien tapaturma-asioihin (niihin tapaturma-asioihin liittyvien, joista on mahdollista ylipäättään hakea muutosta korkeimmalta oikeudelta) liittyvien julkisuuspäätösten muutoksenhaun ohjaamisesta korkeimpaan oikeuteen tuskin koituisi merkittävämpää haittaa ratkaisukäytännön yhdenmukaisuuden kannalta. Menettely varmistaisi joka tapauksessa tapaturma-asioiden osalta yhdenmukaisen käytännön ja estäisi mahdollisuuden, että sama julkisuusasia ratkaistaisiin molemmissa korkeimmissa oikeuksissa (ja kenties jopa eri tavoin).

Sosiaalivakuutuslautakunnat käsittelevät sairausvakuutuspäiväraha-asioita. Näiden lautakuntien päätöksiin haetaan muutosta tarkastuslautakunnalta, jonka päätökseen ei saa hakea muutosta. Työryhmän esityksen mukaisesti myös sosiaalivakuutuslautakuntien julkisuuspäätöksiin haettaisiin muutosta vakuutusoikeudelta. Esitystä vastaan puhuu se, että sosiaalivakuutuslautakuntien käsittelemät asiat eivät nykyisellään kuulu vakuutusoikeuden toimivaltaan. Toisaalta julkisuuskysymykset ovat näissäkin asioissa samankaltaisia kuin vakuutusoikeuden käsittelemissä muissa asiaryhmissä. Toimeentuloturvan muutoksenhakukomitea esittää, että sairauspäiväraha-asioissa säädettäisiin muutoksenhakumahdollisuus tarkastuslautakunnasta vakuutusoikeuteen. Mikäli komitean ehdotus toteutuu, työryhmän esityksen mukainen menettelytapana on kaikilta osin perusteltu.

Vakuutusoikeus
Postiosoite**Käyntiosoite****Puhelin****Telekopio****Sähköposti**PL 338
00121 HELSINKILönnrotinkatu 13 C
00120 HELSINKI

(09) 618 500

(09) 6185 0100

vakuutusoikeus@om.fi

30.9.2003

Vakuutusoiikeuden toimialaan kuuluvien etuuslaitosten julkisuus päätöksistä haettaisiin työryhmän ehdotuksen mukaan ilmeisesti muutosta hallinto-oikeudelta. Haettaessa muutosta etuuslaitoksen etuus päätökseen, valitus toimitetaan ensin asianomaiselle etuuslaitokselle itseoikaisua varten. Vasta jos laitos ei voi oikaista päätöstään, valitus siirretään muutoksenhakulautakunnalle. Menettely on sama haettaessa vakuutusoiikeudelta muutosta lautakunnan päätökseen. Mikäli laitos ei voi oikaista päätöstään, sen on toimitettava valitus 30 päivän kuluessa valitusajan päättymistä muutoksenhakuelimelle. Muutoksenhaun ohjautumisesta itseoikaisutilanteessa tulisi säätää yksiselitteisesti.

Mikäli pääasia päättyy muutoksenhakuelimelle valituksena käsiteltäväksi, tulisi myös etuuslaitoksen julkisuutta koskevasta päätöksestä tehty valitus ratkaista pääasian yhteydessä, koska julkisuusasiassa annettava ratkaisu saattaa vaikuttaa asian oikeudenkäyntiaineiston muotoutumiseen. Mikäli julkisuusasiaa koskeva ratkaisu olisi valitusasiana käsiteltävänä hallinto-oikeudessa samaan aikaan kun varsinaista etuusasiaa koskeva valitus olisi vireillä asianomaisessa muutoksenhakulautakunnassa, etuusasian ratkaisemista voitaisiin joutua lykkäämään siihen asti, kunnes julkisuusasia on ratkaistu hallinto-oikeudessa. Tämän vuoksi vireillä olevaan valitusasiaan liittyvän julkisuusasian muutoksenhaku tulisi myös etuuslaitoksen päätöksen osalta ohjata pääasian mukaisesti. Käytännössä tämä tarkoittaisi sitä, että muutoksenhaku vireillä olevaan etuuslaitoksen julkisuusasiassa antamaan päätökseen tulisi ohjata asianomaiseen lautakuntaan. Säätelyn tulisi olla näiden tilanteiden osalta täsmällistä, koska muutoksenhakijat voivat peruuttaa pääasiaa koskevan muutoksenhakunsa. Tällöin itse pääasia ei tule ratkaistavaksi muutoksenhakuelimessä eikä julkisuusasiakaan ratkaiseminen asianomaisessa muutoksenhakuelimessä ole enää perusteltua.

Muissa tilanteissa etuuslaitoksen julkisuusasiassa antamaan päätöksen haettaisiin muutosta julkisuuslain mukaisesti hallinto-oikeudelta ja edelleen korkeimmalta hallinto-oikeudelta. Muutoinkin muutoksenhakuteiden osalta vakuutusoiikeus pitää työryhmän ehdotusta kannatettavana.

LAINSÄÄDÄNTÖTEKNINEN TARKASTELU

Kuten työryhmä toteaa, lainsäädäntötekniinen ratkaisu riippuu siitakin, millaista yleisiä tuomioistuimia koskeva sääntely olisi sisällöltään ja rakenteeltaan. Ilmeiseltä vaikuttaa, että hallintolainkäytön julkisuuden sääntely tulee eroamaan merkittävästi yleisten tuomioistuinten julkisuus sääntelystä. Soveltamiskäytännön lähtökohtana tulisi olla hallintolainkäytön

Vakuutusoiikeus Postiosoite

PL 338
00121 HELSINKI

Käyntiosoite

Lönnrotinkatu 13 C
00120 HELSINKI

Puhelin

(09) 618 500

Telekopio

(09) 6185 0100

Sähköposti

vakuutusoiikeus@om.fi

30.9.2003

erityispiirteiden huomioon ottaminen. Hallintolainkäyttöasioissa, erityisesti vakuutusosoikeudessa, yksityiset asianosaiset hoitavat asiansa useimmiten ilman avustajaa. Tämä edellyttää, että hallintolainkäytön julkisuuden sääntely on helposti hahmotettavaa ja etenkin, että myös sen eroavuus yleisten tuomioistuinten toiminnan julkisuudesta on helposti havaittavaa. Nämä seikat puoltavat sitä, että hallintolainkäytön julkisuudesta tulisi säätää selkeästi erikseen. Hallintolainkäytön julkisuudesta tulisi laatia joko kokonaan oma lakinsa tai julkisuutta koskevat säännökset tulisi sisällyttää hallintolainkäyttölakiin.

Vakuutusosoikeuden alaisten lautakuntien toiminnan julkisuuden tulisi määräytyä lähtökohtaisesti samoin kuin vakuutusosoikeuden. Lautakuntien osalta saattaa kuitenkin olla tarpeen ottaa huomioon niiden erityispiirteet. Tämä olisi parhaiten mahdollista siten, että asianomaista lautakuntaa koskevassa laissa olisi tarpeellisilta osin viittaussäännökset hallintomenettelyn julkisuutta säätelevään lakiin.

Timo Havu
Ylituomari

Olli Olanterä
Vakuutusosoikeustuomari

Vakuutusosoikeus
Postiosoite

PL 338
00121 HELSINKI

Käyntiosoite

Lönnrotinkatu 13 C
00120 HELSINKI

Puhelin

(09) 618 500

Telekopio

(09) 6185 0100

Sähköposti

vakuutusosoikeus@om.fi